

AMNESTY INTERNATIONAL

ข้อเรียกร้องแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลต่อรัฐบาลไทย

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ติดตามสถานการณ์สิทธิมนุษยชนตลอดปี 2562 พบความก้าวหน้าใน ความพยายาม พัฒนาด้านสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลไทย ขณะเดียวกันยังมีอีกหลายประเด็นที่รัฐบาลไทย ต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับให้เป็นไปตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ทางองค์กรมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

การขัดแย้งกันด้วยอาวุธในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย

- ดำเนินการสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ลำเอียงต่อการสังหารนอกกระบวนการกฎหมายในทุกกรณี โดยเฉพาะในส่วนที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงมีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงให้นำตัวผู้ถูกกล่าวหาเข้ารับการไต่สวน ตามกระบวนการยุติธรรมที่ได้มาตรฐานสากล และไม่มีการใช้โทษประหารชีวิต
- รับรองว่าผู้ที่ถูกควบคุมตัวตามสถานที่ต่างๆ และค่ายทหารสามารถเข้าถึงทนายความ ญาติพี่น้อง และ ได้รับการรักษาพยาบาลอย่างเหมาะสม ตลอดจนอนุญาตให้หน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนที่เป็นอิสระเข้า เยี่ยมสถานที่ควบคุมตัวทุกแห่งได้

การทรมาน การปฏิบัติที่โหดร้ายและการบังคับบุคคลให้สูญหาย

- ผ่านร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. .... โดยมี เนื้อหาสอดคล้องกับพันธกรณีของประเทศไทยตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
- ดำเนินการสอบสวนอย่างเป็นอิสระและรอบด้านต่อข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย ซึ่งกระทำโดยเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
- ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูก บังคับ และ พิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี
- ดำเนินการสืบหาและเปิดเผยที่ อยู่ของนายสมชาย นีละไพจิตร ตลอดจนบุคคลอื่นที่ถูกบังคับให้สูญหาย อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกลาง และเป็นอิสระ จนกว่าจะทราบชะตากรรมหรือสถานที่อยู่ของเขา รวมถึง รับประกันว่าจะนำตัวผู้ที่รับผิดชอบต่อการบังคับให้สูญหายมาลงโทษ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อกรณีของ นายพอละจี “บิลลี” รักจงเจริญ ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษระบุตัวผู้ต้องหาแล้ว

การปราบปรามผู้เห็นต่างจากรัฐ

- ยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 3/2558 ซึ่งกำหนดบทลงโทษเกี่ยวกับการมั่วสุม หรือชุมนุม 'ทางการเมือง' ที่มีจำนวนห้าคนหรือมากกว่า และให้อำนาจทหารค้น จับกุม ักตัวพลเรือน 7 วัน รวมถึงสอบสวนคดีความมั่นคง

- ปฏิรูปหรือยกเลิกกฎหมายและประกาศ คำสั่งว่าด้วยสถานการณ์ฉุกเฉินที่ไม่สอดคล้องต่อพันธกรณีของประเทศไทยตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกฎหมายที่นำไปสู่การควบคุมตัวโดยพลการ กฎหมายที่ลิดรอน เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การสมาคม และการชุมนุมโดยสงบ ตลอดจนเสรีภาพในการเดินทาง
- ยุติการจับกุมหรือการควบคุมตัวโดยพลการ พร้อมทั้งรับรองว่าผู้ที่ถูกควบคุมตัวทุกคนจะเข้าสู่กระบวนการไต่สวนจากคณะตุลาการที่เป็นอิสระโดยทันที ทั้งนี้ ต้องเป็นองค์คณะที่มีคุณสมบัติที่ชอบด้วยกฎหมายด้านการพิจารณาคดีและควบคุมตัวบุคคล
- ยุติการใช้ศาลทหารเพื่อไต่สวนคดีของพลเรือนไม่ว่าในกรณีใดทั้งสิ้น เพราะการกระทำดังกล่าวถือเป็นการละเมิดพันธกิจของไทยในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม
- ประกันให้มีการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกและการชุมนุมอย่างสงบ และไม่ลงโทษผู้ที่ใช้สิทธิดังกล่าวอย่างชอบธรรม ซึ่งรวมถึงการกด 'ไลก์' และการแชร์ข้อมูลออนไลน์ด้วย อันเป็นการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์โดยสุจริต
- ตระหนักถึงพันธกรณีของทางการไทยที่จะไม่ควบคุมตัว คุกคาม หรือลงโทษบุคคลเพียงเพราะการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกหรือการชุมนุมอย่างสงบ

นักปกป้องสิทธิมนุษยชน

- ดำเนินการใดๆ เพื่อยุติการโจมตีจากฝ่ายต่าง ๆ ต่อการทำงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เพราะถือเป็นการคุกคามสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก
- สั่งการให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายหยุดใช้กระบวนการทางอาญาเพื่อปราบปรามบุคคลที่ใช้สิทธิมนุษยชนของตนอย่างสงบ รวมถึงสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุมอย่างสงบโดยทันที
- ยุติกระบวนการทางอาญาที่มีต่อบุคคลเพียงเพราะพวกเขาใช้สิทธิมนุษยชนของตนอย่างสงบ
- สนับสนุนให้เกิดบรรยากาศที่ปลอดภัยและหนุนเสริมนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและบุคคลอื่น ๆ ในภาคประชาสังคม เพื่อให้พวกเขาสามารถใช้สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุมอย่างสงบ โดยไม่มีการข่มขู่ คุกคามและการฟ้องร้องดำเนินคดี

ผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัย

- เคารพต่อหลักการไม่ส่งกลับ (*non-refoulement*) และรับรองว่าจะไม่มีการขับไล่ ส่งกลับ หรือบังคับให้เดินทางกลับไปยังประเทศหรือดินแดนต้นทาง ซึ่งผู้ลี้ภัยหรือผู้โยกย้ายถิ่นฐานเสี่ยงต่อการละเมิด สิทธิมนุษยชนขั้นร้ายแรงหากเดินทางกลับ โดยเฉพาะในเมียนมาและลาว
- เคารพต่อพันธกรณีระหว่างประเทศที่อนุญาตให้ผู้แสวงหาที่ลี้ภัยสามารถเข้าถึงกระบวนการแสวงหาที่ลี้ภัย และสามารถติดต่อ UNHCR ได้ และรับรองว่าผู้แสวงหาที่ลี้ภัยจะได้รับการคุ้มครองตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
- ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัยปี 1951 (1951 Convention Relating to the Status of Refugees) และพิธีสารปี 1967 ของอนุสัญญาดังกล่าว

- บังคับใช้ระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิสำเนาได้ พ.ศ. 2562 ให้เป็นไปตามมาตรฐาน สิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
- ร่วมมือกับองค์กรด้านสิทธิผู้ลี้ภัยและองค์กรภาคประชาสังคม ในการจัดทำนโยบายและขั้นตอนปฏิบัติเพื่อการคัดกรองผู้ลี้ภัย รวมทั้งการเปิดช่องอย่างเป็นทางการให้กลุ่มดังกล่าวสามารถให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบาย และให้ความเห็นต่อร่างกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ
- ประกันว่าจะไม่มีการเอาผิดทางอาญา จะไม่ควบคุมตัว หรือจะไม่ลงโทษบุคคล โดยพิจารณาเพียงเพราะวิธีเข้าเมืองของพวกเขา
- ประกันว่า การกักขังผู้แสวงหาที่ลี้ภัยจะกระทำต่อเมื่อเป็นวิธีการสุดท้าย และจำเป็นอย่างยั้งเท่านั้น โดยก่อนหน้านี้ให้มีการประเมินเป็นรายบุคคลต่อความต้องการด้านมนุษยธรรม และความเสียหายหากพวกเขายังไม่ถูกควบคุมตัว และให้ควบคุมตัวสั้นที่สุดเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

โทษประหารชีวิต

- พักใช้การประหารชีวิตในเชิงปฏิบัติอย่างเป็นทางการโดยทันที เพื่อให้สอดคล้องกับ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2559 ซึ่งแสดงเจตจำนงในการออกกฎหมายยกเลิกโทษประหารชีวิตในอนาคต
- เสนอแก้ไขกฎหมายเพื่อลดจำนวนความผิดทางอาญาที่มีบทลงโทษถึงขั้นประหารชีวิต
- ลงนามและให้สัตยาบันรับรองพิธีสารเลือกรับฉบับที่สองของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Second Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights) ที่มุ่งยกเลิกโทษประหารชีวิต

กฎหมายจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

- พันฟูสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกและการชุมนุมอย่างสงบโดยทันที
- แก้ไขกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานระหว่างประเทศ โดยให้ยกเลิกข้อบัญญัติที่อนุญาตให้บุคคลใดๆ สามารถฟ้องร้องบุคคลอื่นในข้อหาหมิ่นพระบรมเดชานุภาพได้ ตลอดจนกำหนดอัตราโทษให้ได้สัดส่วนต่อฐานความผิด โดยในระหว่างที่รอการแก้ไข ให้ชะลอการใช้กฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ
- ดอนข้อกล่าวหาบุคคลใดๆ ที่ถูกดำเนินคดีเพียงเพราะใช้เสรีภาพในการแสดงออก รวมทั้งปล่อยตัวผู้ที่ถูกคุมขังภายใต้ข้อกล่าวหาดังกล่าวโดยทันทีอย่างไม่มีเงื่อนไข

ⁱ รวบรวมจากรายงาน แดงการรณ์ โใบแจ่งข่าว และปฏิบัติการด่วน ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล